



Če parodija nosi diskriminatorno sporočilo, imajo imetniki pravic parodiranega dela pravico, da zahtevajo, da se to ne povezuje s takim sporočilom

Bistveni in edini značilnosti parodije sta, prvič, da spominja na obstoječe delo, hkrati pa se od njega zaznavno razlikuje, in drugič, da ustvarja humor ali posmeh

Direktiva o avtorskih pravicah¹ določa, da imajo avtorji izključno pravico, da dovolijo reproduciranje in priobčitev svojih del javnosti. Vendar lahko države članice dovolijo, da se delo brez soglasja avtorja uporabi v namene karikature, parodije ali pastiša.

J. Deckmyn, član Vlaams Belang (flamske politične stranke), je na novoletnem sprejemu, ki ga je organiziralo mesto Gent, razdeljeval koledarje za leto 2011. Na naslovnici teh koledarjev je bila risba, podobna tisti s platnice zvezka stripov *Suske en Wiske*, naslovljenega „De Wilde Weldoener“ (Divji dobrotnik), ki ga je leta 1961 ustvaril Willy Vandersteen. Na originalni risbi je bil upodobljen eden od osrednjih likov tega zvezka, oblečen v belo tuniko, ki meče kovance osebam, ki jih poskušajo ujeti. Na risbi, ki je krasila naslovnice koledarjev J. Deckmyna, je bil ta lik nadomeščen z županom mesta Gent, osebe, ki lovijo kovance, pa so bile nadomeščene z burko pokritimi in temnopoltimi osebami.

Ker je več dedičev W. Vandersteena in drugih imetnikov pravic tega zvezka stripov menilo, da so s to risbo in njeno priobčitvijo javnosti kršene njihove avtorske pravice, so proti J. Deckmynu in združenju Vrijheidsfonds (organizacija, ki financira Vlaams Belang), vložili tožbo. J. Deckmyn in združenje Vrijheidsfonds sta pred belgijskimi sodišči trdila, da pomeni zadevna risba politično karikaturu, torej parodijo, tako da bi se morala uporabljati izjema, ki jo Direktiva določa za tovrstna dela. Vendar dediči W. Vandersteena in drugi imetniki pravic menijo, da bi morala biti parodija izvirna, kar naj očitno v tem primeru ne bi bila. Zadevni risbi očitajo tudi, da nosi diskriminatorno sporočilo.

Hof van beroep te Brussel (pritožbeno sodišče v Bruslju), ki je odločalo o zadevi v pritožbenem postopku, prosi Sodišče, naj natančno pojasni pogoje, ki jih mora neko delo izpolnjevati, da bi se lahko štelo za parodijo.

Sodišče v tej sodbi najprej opozarja, da je treba pomen izraza parodija določiti v skladu z njegovim običajnim pomenom v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati kontekst, v katerem se uporablja, in cilje, ki jim sledi Direktiva. V zvezi s tem Sodišče poudarja, da sta v vsakdanjem jeziku **bistveni značilnosti parodije, prvič, da spominja na obstoječe delo, hkrati pa se od njega zaznavno razlikuje, in drugič, da ustvarja humor ali posmeh.**

Vendar **parodija ne sme imeti lastne izvirnosti poleg tiste v zvezi z odražanjem zaznavnih razlik v primerjavi s parodiranim izvirnim delom.** Prav tako ni treba, da bi jo moralo biti mogoče pripisati osebi, ki ni avtor samega izvirnega dela, niti da bi se morala nanašati na samo izvirno delo ali da bi moral biti pri njej naveden izvor parodiranega dela.

¹ Direktiva 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230).

Nato Sodišče poudarja, da je treba pri uporabi izjeme za parodijo, določene z Direktivo, spoštovati pravično ravnotežje med interesi in pravicami avtorjev in drugih imetnikov pravic na eni strani in svobodo izražanja osebe, ki se sklicuje na to izjemo. V teh okoliščinah Sodišče ugotavlja, da **če parodija nosi diskriminatorno sporočilo** (na primer z zamenjavo običajnih oseb z burko pokritimi ali temnopoltimi osebami), **imajo imetniki pravic parodiranega dela načeloma legitimen interes, da se varovano delo ne povezuje s takim sporočilom.**

Belgijsko sodišče mora zato ob upoštevanju vseh okoliščin v tej zadevi presoditi, ali se pri uporabi izjeme za parodijo spoštuje pravično ravnotežje različnimi interesi zadevnih oseb.

OBVESTILO: S predlogom za sprejetje predhodne odločbe lahko sodišča držav članic v zvezi s sporom, o katerem odločajo, Sodišču predložijo vprašanja o razlagi prava Unije ali veljavnosti aktov Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Zadevo reši nacionalno sodišče v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba je enako zavezujoča za druga nacionalna sodišča, ki obravnavajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793